

สภาพโรงเรียนประชาบาลคีเคนในจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย

นายสุกิติ บุญเอก

005495

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

(ISBN -974-561-445-9)

THE CHARACTERISTICS OF OUTSTANDING
PUBLIC ELEMENTARY SCHOOLS
IN CENTRAL PROVINCES OF THAILAND

Mr. Sukitti Boonage

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education,
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์   สภาพโรงเรียนประชาบาลคีเค่นในจังหวัดภาคกลางของ
ประเทศไทย

โดย   นายสุกิตติ บุญเอก

ภาควิชา   ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อума สุคนธมาน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....*สุประคิษฐ์ นุนนาค*.....คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ นุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*กิติยวดี บุญชื่อ*..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญชื่อ)

.....*อума สุคนธมาน*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อума สุคนธมาน)

.....*พวงแก้ว บุญยกนก*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว บุญยกนก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อกระทงทุกหมวด และเปรียบเทียบโรงเรียนประชาบาลดีเด่นที่เป็นโรงเรียนชุมชนกับโรงเรียนประชาบาลดีเด่นที่ไม่เป็นโรงเรียนชุมชน ในหมวดต่าง ๆ ทั้ง 4 หมวด โดยการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นตามหมวดต่าง ๆ ทั้ง 4 หมวด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 หมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์

โดยเฉลี่ยที่ตั้ง และบริเวณโรงเรียนตกแต่งได้อย่างเหมาะสม สวยงาม สะอาด ร่มรื่นอยู่เสมอ อาคารเรียนและห้องเรียนสะอาดเรียบร้อยมากที่สุด

ส้วม และที่ปัสสาวะมีกลิ่นเหม็น และมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ห้องวิทยาศาสตร์และห้องพัสดุ มีอุปกรณ์น้อย ห้องพัสดุไม่เป็นสัดส่วน ไม่สะดวกต่อครู อุปกรณ์และมาตรการในการบำรุงรักษา และเก็บอุปกรณ์น้อย ทำให้ไม่สะดวกแก่การใช้สอย

1.2 หมวดการบริหารโรงเรียน

โดยเฉลี่ยโรงเรียนประชาบาลดีเด่นบริหารอยู่ในระดับดีมากที่สุดในด้านการจัดเก็บรักษาเอกสาร มีข้อมูลและสถิติไว้เป็นปัจจุบัน จัดรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนทั้งในและนอกบริเวณโรงเรียน และดูแลเอาใจใส่นักเรียนในด้านการรับประทานอาหาร เพื่อให้ครูจ้กมารยาทและถูกหลักโภชนาการ

โดยเฉลี่ยการบริหารงานที่โรงเรียนได้ผลอยู่ในระดับน้อย ได้แก่เกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบ การสนับสนุนครูให้ศึกษาหาความรู้เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ การยกย่องให้เกียรติครู เมื่อปฏิบัติงานเป็นผลดี และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู

โดยเฉลี่ยการบริหารงานที่โรงเรียนประสบผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และการบริการแนะแนวแก่นักเรียน

1.3 หมวดการเรียนรู้การสอน

โดยเฉลี่ยโรงเรียนประชาบาลคีเค่น ส่งเสริมกิจกรรมการฟัง พูด อ่านและเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมที่มีการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เช่น การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการสอน กิจกรรมที่ให้นักเรียนเอาประสบการณ์จากการเรียนคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่ให้นักเรียนรู้จักเลือกใช้เครื่องอุปโภค-บริโภคและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเห็นโทษภัย และรู้จักหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด และการนำผลการประเมินผลการเรียนทุกครั้งมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน

1.4 หมวดความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

โดยเฉลี่ยโรงเรียนประชาบาลคีเค่น ส่งเสริมกิจกรรมด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตกับชุมชน เช่น ความรู้เรื่องการเลี้ยงเด็ก การเกษตร การประกอบอาหารประเภทต่าง ๆ การขอความร่วมมือกับศิษย์เก่าเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนกิจการของโรงเรียนและการจัดตั้งร้านสหกรณ์เพื่อบริการเครื่องอุปโภคและบริโภคแก่ครู ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นในราคาถูกลง และให้ความรู้ด้านการจัดตั้งสหกรณ์แก่ท้องถิ่น

โดยเฉลี่ยกิจกรรมที่โรงเรียนประชาบาลคีเค่น ไม่เคยทำเลย เช่น การเชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในท้องถิ่นมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน การนำความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นแนวทางปรับปรุงโรงเรียนและการเชิญผู้ชำนาญในวิชาชีพจากท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนนักเรียน

2. การเปรียบเทียบโรงเรียนประชาบาลดีเด่นที่เป็นโรงเรียนชุมชนกับโรงเรียนประชาบาลดีเด่นที่ไม่เป็นโรงเรียนชุมชน ตามหมวดต่าง ๆ ทั้ง 4 หมวด ปรากฏผลดังนี้คือ การเปรียบเทียบในทุกหมวด ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความมีนัยสำคัญ $\cdot 05$ หมายความว่า สภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นที่เป็นโรงเรียนชุมชนไม่แตกต่างจากสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นที่ไม่เป็นโรงเรียนชุมชนในหมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์ การบริหารโรงเรียน การเรียนการสอน และความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

Thesis Title   The Characteristics of Outstanding Public Elementary Schools in Central Provinces of Thailand

Name   Mr. Sukitti Boonage

Thesis Advisor   Assistant Professor Uma Sukonthasman, Ed. D.

Department   Elementary Education

Academic Year   1981

ABSTRACT

Purposes :

1. To study the state of outstanding public elementary schools in central provinces of Thailand, in four categories : school buildings condition, location, and materials; school administration; learning and teaching activities; and school activities cooperated and related with communities.
2. To compare the state of outstanding public elementary schools between those which are community schools and those which are not community schools in four categories mentioned above.

Procedures :

1. The research instrument was a public elementary school evaluation form and its manual which was designed and improved by the researcher. Its content comprised of four categories according to the purposes of this study. Sample population were eleven outstanding public elementary schools, which three of them were community schools. The data collections were derived by means of the evaluation of the researcher himself at every sample population school according to criteria of the reserach instrument.
2. Items of all categories were analyzed by using means and standard deviations. T- test was used to compare the state of community

schools with another group which were not community schools.

Findings :

1. An evaluation of the state of outstanding public elementary schools based on four categories could be summed up as follows :

1.1 Most of school locations were appropriate as well as their campus, school buildings, and study rooms were considerably clean, and comfortable places. But most of toilets were dirty and lacked of facilities. Science rooms and teachers' rooms were also not at proper conditions. In spite of lacking of teaching materials, they were not in well preservation system which caused inconvenience for utilizing.

1.2 On the average, the evaluation indicated that the school administration were considerably at excellent level about their document files, the up- to date collection data, to provide the security protections for students, and to concern students nutrition and students manner on having meals.

There were four items regarding to be at minimum level of effective school administration : the evaluation of teachers' work for salary increasing, the promotion for the advancement and upgrading of teachers' academic status, the reputation for good behavior on work of any teachers, and the provision activities for good relationship among teachers. Moreover, the least satisfied level about effective school administration, on the average, could be found on participation of students providing rules of school, and school guidance and counseling service management.

1.3 Most of the outstanding schools encouraged teaching activities about listening, speaking, reading and writing at the highest level. Learning and teaching activities. The least encouraged activities were about to utilize the local resources for teaching media, to adapt students experience do out mathematics for their daily life, to help students to be wise consumers, to improve the environment for better

livings and to set knowledge about the danger of drugs for students. In addition, the activities about educational evaluation for improving teaching and learning process fell at the least level of this evaluation too.

1.4 On the average, the outstanding schools showed the degree of activities about cooperation with communities in every instance, at the least level. For examples, the outstanding schools rarely widespread the knowledge contributed for better livings of the communities, the ways to look after children, how to increase agricultural production or nourishment for people, the ways to conduct cooperative society, as well as to ask for the effective participation from the graduates. Further more, school activities concerning conference among parents and teachers to gain opinions and suggestions for school improvement, or any invitation for skilled people in communities to teach students in schools, had never done.

2. There is no significant difference at .05 level regarding the state of outstanding public elementary schools, in four categories, between those which are community schools and those which are not.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อума สุคนธมาน อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ได้กรุณาให้คำแนะนำ และให้กำลังใจ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจนสิ้นสุดการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยกนก อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำทางค่านสถิติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติวดี บุญชื้อ ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้กำลังใจเป็นอย่างมาก

สำหรับแบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นและคู่มือการใช้แบบประเมินสภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่น ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อума สุคนธมาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยกนก ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติวดี บุญชื้อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญยสวัสดิ์ และอาจารย์ศิริพรรณ เจริญสุข อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านลาดพร้าว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กรุณาให้คำแนะนำแนวทางในการวิจัย ตรวจแก้ไข เสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ในที่นี้ด้วยความเคารพ

ส่วนที่เป็นข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ ครูผู้สอน ภารโรงและผู้ปกครองเด็กในจังหวัดที่ได้ไปทดลอง และเก็บข้อมูลทั้ง 13 จังหวัด ที่กรุณาให้ข้อเท็จจริงในการวิจัย และต้อนรับด้วยความอบอุ่นเป็นอย่างยิ่ง

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของการวิจัยได้รับความช่วยเหลือจากมารดาของข้าพเจ้า ที่ได้ช่วยเหลือทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์ ข้าพเจ้าขอกราบแทบเท้าไว้ในที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ

บทที่

1. บทนำ.....	
ความเป็นมาของการศึกษาไทย.....	1
มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
คำจำกัดความ.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	14
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	16
ลักษณะโรงเรียนที่ดี	16
เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา	19
อาคารสถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียน	20
การบริหารโรงเรียน.....	23

การบริหารงานบุคคล...	25
การบริหารงานวิชาการ	26
การบริหารกิจการนักเรียน	26
สภาพการ เรียนการสอนในโรงเรียน	27
สภาพความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนของโรงเรียน	29
จุดมุ่งหมายแนวทางการจัดโรงเรียนชุมชนโดยทั่วไป	32
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
กลุ่มตัวอย่างประชากร	42
การรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	87
ประวัติผู้เขียน	157

